

Sygn. akt XXVIII Cz 72/21 p-I

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lipca 2021 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie XXVIII Wydział Cywilny, w składzie:

Przewodniczący: sędzia Aleksandra Orzechowska

po rozpoznaniu w dniu 8 lipca 2021 roku w Warszawie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa E. R., T. R.

przeciwko Bankowi (...) S.A z siedzibą w W.

o ustalenie i zapłatę

w przedmiocie zażalenia powodów na postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 19 kwietnia 2021 r., sygn. akt XXVIII 1326/21

postanawia:

1. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że nadać mu następującą treść:

„1. udzielić powodom zabezpieczenia roszczenia o ustalenie, że umowa kredytu budowlano-hipotecznego nr (...) - (...) z dnia 05.07.2006 r. zawarta przez powodów z Bankiem (...) S.A. z siedzibą w K., którego następcą prawnym jest pozwany, jest nieważna, poprzez unormowanie praw i obowiązków stron postępowania na czas jego trwania poprzez wstrzymanie obowiązku dokonywania spłaty rat kredytu przez powodów w wysokości i terminach określonych ww. umową, w okresie od dnia 08 lipca 2021 r. do dnia uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie;

2. oddalić wnioski w pozostałej części.”;

2. oddalić zażalenie w pozostałej części;

3. wnioski stron o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego pozostawić do rozpoznania w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

Sygn. akt XXVIII Cz 72/21

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 6 kwietnia 2021 roku powodowie E. R. oraz T. R. wnieśli o ustalenie, że umowa kredytu budowlano-hipotecznego nr (...) - (...) z dnia 05.07.2006 r. zawarta przez powodów z Bankiem (...) SA z siedzibą w K., którego następcą prawnym jest pozwany Bank (...) S.A. z siedzibą w W., jest nieważna oraz zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz powodów kwoty 206 300,66 zł tytułem zwrotu świadczenia nienależnego wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 18.03.2021 r. do dnia zapłaty.

Powodowie wnieśli również o udzielenie zabezpieczenia roszczenia o ustalenie nieważności poprzez wstrzymanie obowiązku dokonywania spłaty rat kredytu przez stronę powodową w wysokości i terminach określonych Umową kredytu budowlano-hipotecznego nr (...) - (...) z dnia 05.07.2006 r. w okresie od dnia udzielenia zabezpieczenia roszczenia do dnia uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie, zakazanie pozwanemu złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu Umowy kredytu budowlano-hipotecznego nr (...) - (...) z dnia 05.07.2006 r. w okresie od dnia udzielenia zabezpieczenia roszczenia do dnia uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie oraz zakazanie pozwanemu przekazywania informacji do Biura (...) S.A., Biura (...) S.A. oraz innych podobnych podmiotów

informacji o niedokonywaniu przez powodów spłat rat kredytu w okresie od dnia udzielenia zabezpieczenia roszczenia do dnia uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie, ewentualnie poprzez ustalenie, iż raty kredytu będą przez stronę powodową wpłacane do depozytu sądowego w wysokości i terminach określonych Umową kredytu budowlano-hipotecznego nr (...) - (...) z dnia 05.07.2006 r. w okresie od dnia udzielenia zabezpieczenia roszczenia do dnia uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie.

Postanowieniem z dnia 19 kwietnia 2021 roku Sąd I instancji oddalił wniosek powodów w całości.

Zażaleniem z dnia 19 maja 2021 roku powodowie zaskarżyli ww. postanowienie wnosząc o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez udzielenie zabezpieczenia roszczenia o ustalenie w sposób postulowany przez stronę powodową oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego według norm przypisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z art. 730 § 2 k.p.c. sąd może udzielić zabezpieczenia zarówno przed wszczęciem postępowania jak i w jego toku. W myśl art. 730¹ § 1 k.p.c. udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona postępowania, która uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w jego udzieleniu. Interes prawny występuje wówczas, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie (730¹ § 2 k.p.c.).

Strona powodowa uprawdopodobniła, że strony zawarły umowę kredytu występując w roli konsumentów. Bank wypłacił powodom kwotę 167.523,50 zł, zaś powodowie spłacili na rzecz banku kwotę 206.050,66 zł.

Biorąc pod uwagę materiał dowodowy zgromadzony w sprawie, należy przyjąć za uprawdopodobnione, że opisana w pozwie umowa jest nieważna. Postanowienia umowne pozwalają bowiem pozwanemu bankowi na swobodne kształtowanie wysokości świadczenia należnego mu od powodów jako kredytobiorcy. Tak ukształtowana umowa byłaby sprzeczna z art. 353(1) k.c., naruszając naturę zobowiązania, a przez to nieważna z mocy art. 58 § 1 k.c. (por. wyrok SA w Warszawie w sprawie zbliżonej VI ACa 361/18). Należy zatem stwierdzić, że roszczenie główne jest uprawdopodobnione w zakresie żądania ustalenia nieważności umowy kredytu – jak trafnie uznał również Sąd I instancji.

Sądu odwoławczy uznał za nietrafne wyrażone przez sąd I instancji zapatrywanie, że powodowie nie posiadają interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia poprzez unormowanie praw i obowiązków stron na czas trwania postępowania poprzez wstrzymanie obowiązku powodów spłaty rat kredytu. Zdaniem Sądu II instancji strona powodowa ma interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. w takim ustaleniu, ponieważ dopiero wskazanie tej okoliczności w wyroku sądu daje stronom umowy pełne zakończenie sporu – gwarantowane powagą rzeczy osądzonej. Wbrew tradycyjnemu rozumieniu tego przepisu możliwość dochodzenia zapłaty nie jest wystarczająca. Pozew ma na celu uniknięcie nienależnych wpłat na rzecz pozwanego banku wynikających ze skutecznie podważonej umowy. Sąd w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę wychodzi z założenia, że zwrot kwoty wypłaconej przez bank (albo jej równowartości) prowadzi do sytuacji, w której dalsze wpłaty stanowią bezpodstawne wzbogacenie banku. Uregulowanie stosunków między stronami na czas trwania procesu polegające na wstrzymaniu obowiązku spłaty rat, które z racji nieważności umowy nie są należne, pozwala na uniknięcie kolejnego procesu o ich zwrot. Taki proces należy traktować jako poważne utrudnienie realizacji celu postępowania. W sprawie niniejszej wysokość spłat przekroczyła już kwotę wypłaconego kredytu hipotecznego i to ostatecznie przesądziło o częściowym uwzględnieniu wniosku o zabezpieczenie.

Należy wskazać, że celem wytoczenia powództwa o ustalenie jest zakończenie wykonywania nieważnej umowy kredytu, w tym zwolnienie kredytobiorcy od obowiązku dalszego jej wykonywania, tj. świadczenia na rzecz banku. Dalsze spełnianie świadczeń, co do których na obecnym etapie postępowania zostało uprawdopodobnione, że nie mają oparcia w umowie, doprowadzałyby równocześnie do niezasadnego obciążania powodów i dalszego bezpodstawnego

wzbogacania pozwanego, bezzasadnie zwiększając skalę rozliczeń koniecznych w przypadku stwierdzenia nieważności umowy. Nie ma przy tym znaczenia, w jakiej relacji pozostaje wartość świadczeń spełnionych przez kredytobiorcę do wysokości kwoty wykorzystanego kredytu. Nie ma podstaw, aby odmawiając udzielania zabezpieczenia doprowadzić do sytuacji, w której powodowie nadal spełniać będą świadczenia na rzecz banku. Ocena istnienia przesłanek zabezpieczenia nie może prowadzić do faktycznego wymuszenia dokonywania zwrotu wykorzystanych kwot poza umowną podstawę. Utrzymywanie się takiego stanu oznaczałoby znaczne utrudnienie w osiągnięciu celu postępowania, co przesądza o istnieniu interesu prawnego w uzyskaniu zabezpieczenia (zob. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 1 kwietnia 2020 r., sygn. VI ACz 1137/19). Istotne jest również, że zapewnienie konsumentowi skutecznej ochrony również w formie tymczasowej stanowi element stosownych i skutecznych środków mających na celu zapobieganie stałemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez sprzedawców i dostawców z konsumentami, a zatem realizację obowiązku wynikającego z art. 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich.

Wskazany środek zabezpieczenia jest przewidziany w art. 755 § 1 pkt 1 k.p.c.

W ocenie Sądu odwoławczego, wbrew twierdzeniom strony skarżącej, powodowie nie uprawdopodobnili natomiast interesu prawnego w żądaniu udzielenia zabezpieczenia polegającego na zakazaniu pozwanemu złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu i zakazaniu przekazywania informacji do Biura (...) S.A., Biura (...) S.A. oraz innych podobnych podmiotów o niespłacaniu rat kredytu przez stronę powodową.

Przepis art. 755 k.p.c., statuuje ogólną zasadę, iż sposób zabezpieczenia winien być odpowiedni do okoliczności. Oznacza to, iż interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia wpływa na zastosowanie należytego sposobu zabezpieczenia. Sposób zabezpieczenia winien być odpowiedni dla zapewnienia wykonania przyszłego orzeczenia bądź realizacji innych celów postępowania. Jednocześnie należy zauważyć, że zabezpieczenie ma mieć bezpośrednie znaczenie dla wykonania lub skuteczności przyszłego orzeczenia.

W takim wypadku, dla ustalenia istnienia interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia należy rozważyć hipotetycznie przyszłą sytuację stron postępowania. Trzeba też ocenić – w świetle przedstawionych przez powodów okoliczności – czy pomimo braku zabezpieczenia, do czasu zakończenia postępowania, w relacji faktycznej między stronami dojdzie do takich zmian, że ich późniejsze odwrócenie nie będzie możliwe, a zatem iż można byłoby uznać, że brak zabezpieczenia spowoduje nieodwracalną szkodę lub inne niekorzystne skutki. W niniejszej sprawie Sąd nie dopatrywał się takich okoliczności.

Zdarzenia wskazane przez stronę powodową nie będą mieć żadnych skutków dla kwestii zgodności z prawem umowy kredytu lub niektórych jej postanowień, która przesądzona zostanie w orzeczeniu sądowym, niezależnie od takich zdarzeń. Zwrócić należy uwagę na niekonsekwencję powodów, którzy z jednej strony twierdzą, że zawarta przez strony umowa kredytu jest nieważna, a z drugiej strony domagają się nałożenia na bank zakazu jej wypowiedzenia oraz naliczania i pobierania jakichkolwiek opłat i odsetek karnych. Nie zmierza również do zapewnienia osiągnięcia celu postępowania zakazanie pozwanemu informowania o nieuiszczaniu przez powodów rat kredytu do Biura (...) S.A., Biura (...) S.A. oraz innych podobnych podmiotów.

Rozstrzygnięcie zawarte w pkt 3 postanowienia znajduje oparcie w przepisie art. 108 § 1 k.p.c.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)